

Samferdselsdepartementet

postmottak@sd.dep.no

Oslo, 13.februar 2009

Høringsuttalelse til Forvaltningsreformen – endringer av vegloven

Opplysningsrådet for Veitrafikken viser til vår uttalelse av 30. april 2008 i forbindelse med høring av regionreformen.

Vi viser også til en felles uttalelse fra OFV og 11 av våre medlemsorganisasjoner i form av en pressemelding, som er vedlagt dette brevet.

Vi slutter oss ikke til intensjonene bak regionreformen. Vi mener utgangspunktet burde være en reform på bakgrunn av hvilke forvaltningsendringer som er nødvendig for å realisere Veglovens § 1 fremfor å fokusere på hva som må til for å fremme sterke, regionale utviklingsaktører.

OFV har vurdert om lovendringsforslagene som Samferdselsdepartementet nå fremmer vil bidra til å realisere Veglovens § 1. Formålet med loven som nå foreslås endret er å trygge planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier slik at trafikken skal avvikles på et vis som trafikantene og samfunnet til enhver tid er tjent med.

Vi har følgende synspunkter på forslaget til lovendring.

Fylkesvei og riksvei

Vi slutter oss til valg av benevnelser på offentlige vier. Fylkesveiene som fylkeskommunene har ansvaret for, både før og etter reformen, skal hete fylkesveier. Vi slutter oss også til at de veiene staten skal ha ansvaret for etter reformen skal benenes riksveier og at benevnelser stamveier faller bort.

Veiene må settes i skikkelig stand før overtagelsen, eller innen en definert overgangsperiode.

Vi slutter oss ikke til forslaget om at veiene skal overtas i den stand de er ved overtagelsestidspunktet. Dette vil dessuten være i strid med de føringer som ligger til grunn i Vegloven, ref. endringene i Ot.prp. nr. 60 (1994-1995).

I kommentarene til *Ot.prp. nr. 60 (1994-1995). Om lov om endringer i Vegloven*, heter det til § 7:

Departementet mener det vil være riktig at det skal gjelde minimumskrav til veiger som skal omklassifiseres fra riksveg til fylkesveg, og fra fylkesveg til kommunal veg. Problemet gjelder veiger

som ikke er vedlikeholdt i tilstrekkelig grad, slik at det ansvarsnivå som overtar slike veger påføres store kostnader ved å sette dem i skikkelig stand. Det har i den senere tid skjedd flere ganger at et fylkesting har vedtatt å nedklassifisere fylkesveger til kommunale veger med hjemmel i § 7, mot protester fra kommunene. Dette gjelder spesielt tilfeller der fylkeskommunen gjennom flere år har unnlatt å vedlikeholde fylkesvegene, slik at kommunene påføres store kostnader ved å få vegen i skikkelig stand. Det eksisterer i dag ingen definisjon av begrepet vedlikehold og heller ingen standard for veg som kan anses tilstrekkelig vedlikeholdt. Retningslinjer bør gis på linje med de alminnelige vilkår som i 1963 ble satt for å ta opp nye riksveger, jf St.prp.nr. 113 (1962-1963). Departementet vil be Vegdirektoratet om å utarbeide retningslinjer som gir en nærmere presisering av hva som skal til for at vegen anses å være ” i skikkelig stand ”. Utkast til slike retningslinjer vil bli gjenstand for høring.

2. Statlige føringer må innføres før fylkene overtar ansvaret

Vi slutter oss til forslaget om at det hjemles en mulighet for å innføre statlige minstestandarder. Det er et godt grep i tråd med Veglovens § 1.

Det er et sentralt prinsipp i offentlig forvaltning å sikre et likeverdig tjenestetilbud over hele landet. Offentlige veitjenester, herunder drift, vedlikehold og utvikling av veistandard, bør følge det samme prinsippet. Vi slutter oss til departementets vurderinger om å innføre både tiltaksstandard og tilstandsstandard. Vi mener dette er helt avgjørende for å avbøte mulighetene for ulik prioritering fylkeskommunene imellom.

OFV vil imidlertid understreke at de nasjonale føringene må defineres *før* fylkene overtar ansvaret. Dette ser vi som helt nødvendig for at det sikres en enhetlig standard på tvers av fylkesgrensene allerede fra første år.

Vi har forståelse for at det kan ta noe tid å utrede og vedta nasjonale føringer. Vi mener imidlertid at dersom disse ikke er på plass innen 1.1.2010, bør gjennomføringen av reformen utsettes i påvente av dette.

3. Det må etableres en uavhengig tilsynsmyndighet

For å sikre en enhetlig standard på det regionale veinettet, må det etableres et uavhengig veitilsyn. Dette organet må ha ansvar for å føre tilsyn med at fylkeskommunene leverer veitjenester i tråd med den lovpålagte standarden. Tilsynsmyndigheten må ha sanksjoner (fra pålegg om utbedring innen tidsfrist til i verste fall å kunne stenge veien i påvente av utbedring).

Det er naturlig å se dette i sammenheng med den offentlige utredningen om uavhengig veitilsyn, som vil foreligge i form av en NOU om kort tid. Den uavklarte situasjonen rundt uavhengig veitilsyn tilsier at gjennomføringen av regionreformen bør utsettes i påvente av en avklaring.

4. Det må følge tilstrekkelig med økonomiske ressurser

Store deler av det øvrige riksveinettet har lav standard. Det er et enormt behov for oppgradering, og dette vil koste om lag 230 milliarder kroner. Det vil videre koste 10 milliarder kroner å ta igjen det forsømte vedlikeholdet (Kilde: Transportetatens NTP-forslag).

Vi slutter oss ikke til forslaget om å sette § 7 i Vegloven til side. Fylkene må få full kompensasjon for forsømt vedlikehold.

Fylkene må videre få tilstrekkelig med økonomiske midler slik at de gjøres i stand til å oppgradere dette viktige veinettet.

Vi slutter oss ikke til at reformen gjennomføres uten at de økonomiske rammebetingelsene er avklart.

Avslutning

For at de foreslåtte lovendringene ikke skal trekke i motsatt retning av Veglovens § 1, må flere betingelser oppfylles. For det første må prosessen knyttet til utforming av minstestandarder på plass. Dernest må de økonomiske rammer for fylkeskommunene fastsettes. Til slutt bør et uavhengig veitilsyn være etablert for å påse at fylkeskommunene leverer et offentlig veitilbud på tvers av fylkesgrensene.

I sum tilsier dette at vi imøtekommer en utsettelse i påvente av disse helt nødvendige avklaringene. Motsatt anser vi de foreslåtte lovendringene vil være i strid med lovens formålsparagraf.

Vennlig hilsen
Opplysningsrådet for Veitrafikken

Øyvind Solberg Thorsen
direktør

Vilrid Femoen
leder politikk og strategi

Oslo 13. februar 2009

Pressemelding:

Regionreformen: veibrukerne frykter fylkesveier i fritt forfall

Tolv landsomfattende organisasjoner frykter at Regjeringen velter veiforfall over på fylkeskommunene. Et lovforslag som nå er på høring innebærer at 17 000 kilometer riksveier overføres til fylkene uten at minstestandard eller økonomiske rammer for veiene er fastsatt.

- Vi frykter et veinett i fritt forfall dersom fylkene overtar det øvrige riksveinettet i den stand det nå er og uten økonomisk kompensasjon. Fylkene har ikke økonomi til å håndtere en så omfattende oppgave, og vi frykter dessuten at veiene vil bli ulikt prioritert av fylkeskommunene. Dermed kan standarden variere kraftig fra fylke til fylke. Det er uholdbart, sier Vilrid Femoen i Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV). Organisasjonene er glad for at regjeringen åpner for å fastsette minstestandarder for infrastruktur og trafikksikkerhet.

Regionreformen innebærer at fylkene skal overta ansvaret for 17 000 kilometer riksveier. Det utgjør 64 % av riksveinettet. Det er beregnet at det vil koste 10 milliarder kroner å ta igjen det forsømte vedlikeholdet på disse veiene. I tillegg er det et betydelig behov for oppgradering. Midlene til dette skal bevilges fra Kommunal – og regionaldepartementet, og nivået vil blant annet avhenge av Nasjonal transportplan som skal behandles av Stortinget denne våren.

- Samferdselsministeren tar for lett på standarden til det sekundære veinettet. Reformen kan ikke presses gjennom uten at de nødvendige avklaringene om minstestandard og finansiering kommer på plass, sier Vilrid Femoen i OFV. Ordningen med uavhengig veitilsyn bør også vurderes i forhold til dette.

Disse organisasjonene står samlet bak oppropet:
Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV)
Norges Automobil-Forbund (NAF)
Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge (LTN)
Kongelig Norsk Automobilklubb (KNA)
Norges Lastebileier-Forbund (NLF)
Transportbedriftenes Landsforening (TL)
Maskinentreprenørenes Forbund (MEF)
Autoriserte Trafikkskolars Landsforbund (ATL)
Norges Bilbransjeforbund (NBF)
Asfaltentreprenørenes Forening (AEF)
Norges Taxiforbund (NT)
MA-rusfri trafikk og livsstil

Kontaktinfo:

Vilrid Femoen, Opplysningsrådet for Veitrafikken, tlf. 24 11 12 47/95 16 13 69